

A bevándorlás és az olasz közvélemény

Trendek az elmúlt tíz évben

Immigration and Italian Public Opinion

The Trends over the Last Ten Years

TANÁCS-MANDÁK FANNI

KKI-elemzések

A Külügyi és Külgazdasági Intézet időszaki kiadványa

Kiadó:

Külügyi és Külgazdasági Intézet

Szöveggondozás és tördelés:

Tevelyné Kulcsár Andrea

A kiadó elérhetősége:

H-1016 Budapest, Bérc utca 13-15.

Tel.: + 36 1 279-5700

Fax: + 36 1 279-5701

E-mail: info@ifat.hu

<http://kki.hu>

© Tanács-Mandák Fanni, 2018

© Külügyi és Külgazdasági Intézet, 2018

ISSN 2416-0148

Összefoglalás: Olaszországban a bevándorlás csak az 1980-as években vált a politikai napirend részévé, s még egy évtizedig kellett várni az átfogó törvényi szabályozásra. Az ezredforduló előtt vette kezdetét a bevándorlás és a bűnözés tematikus összekapcsolása, de általánosan elterjedtté csak 2015-től vált. Az elemzés a bevándorlással kapcsolatosan egyrészt az olasz közvélemény megváltozásának a kiváltó okait, másrészt a meghatározó politikai erők álláspontját vizsgálja.

Abstract: *The topic of immigration became part of the Italian political agenda only in the 1980s and the first comprehensive regulation on the issue was not approved until 1990. At the end of the decade, part of Italian society linked the topic of immigration and crime, but the opinion was not commonly accepted until 2015. This analysis studies the different causes of changing public opinion on immigration and the standpoint on the issue of the most powerful political parties over the last ten years.*

AZ OLASZ KÖZVÉLEMÉNY VÁLTOZÁSA A BEVÁNDORLÁSSAL KAPCSOLATBAN

Olaszországban a be- és kivándorlás évtizedekre visszanyúló társadalmi jelenség, amely eleinte elsősorban az utóbbi terén volt meghatározó: 1952 és 1962 között több mint 1.230.000 olasz emigránst tartott nyilván az Európai Migráció Kormányközi Bizottsága.

Az Olaszországba bevándorlók számbeli növekedése az 1970-es években kezdődött meg, amikor a brit, a német és a francia munkaerőpiac felvevőképessége az olajválság miatt jelentősen lecsökkent, s így Olaszország egy úgynevezett „második célországgá” vált. Ezt az új státuszt segítette elő az is, hogy az ország gazdasága jól teljesített abban az időszakban, nőtt az egy főre jutó jövedelem, és az átlagos iskolai végzettség szintje is emelkedett. Ezek a gazdasági és társadalmi változások, továbbá a bevándorlási politika hiánya és a hosszú tengerpart alkotta határ mind-mind ösztönzőleg hatott a bevándorlásra. A külföldi munkaerő számának jelentős növekedése először a szociális szektorban mutatkozott meg, főleg a családok által alkalmazott és fizetett szociális gondozók esetében: az 1970-es évektől ugyanis egyre csökkent a születések száma, ezáltal emelkedett az idősek aránya az olasz társadalomban, és mind nagyobb igény mutatkozott a privát szociális munkásokra, az úgynevezett *badantira*, akiknek az évtized végére már a háromnegyede külföldi állampolgár volt.

A külföldi munkavállalók számbeli növekedésének a hatására, illetve az egyház és a szakszervezetek nyomására a bevándorlás kérdése felkerült a politikai napirendre is: 1981-ben kidolgoztak egy törvénytervezetet, amely szabályozta volna a külföldi állampolgároknak az országba való belépését, tartózkodását és munkavállalását, továbbá a családegyesítések feltételeit. Egy évvel később azonban, az 1982-es gazdasági válság miatt a kormány ideiglenes jelleggel megtiltotta a külföldi munkavállalók befogadását. Ez a fordulat jelentősen megnövelte az országba

illegálisan és nem szabályozott módon érkező külföldiek számát. Az így kialakult kedvezőtlen helyzet még inkább ráirányította a politika és a közvélemény figyelmét a problémára, de a jogi szabályozás csak az [albán válságot](#) követően született meg. (A válság idején [több mint 50.000. albán](#) menekült érkezett Olaszországba.) 1990-ben fogadták el a [Martelli-törvényt](#) (1990. évi 39. törvény), amely lehetővé tette a nem európai állampolgároknak a menekültstátus elnyerését, és – felismerve a munkaerőpiacon kialakult igényeket – éves tervrendszerben alakította ki a legálisan befogadható munkavállalók számát. Ez volt az első alkalom, hogy Olaszország részletes törvényi szabályozást dolgozott ki a bevándorlási hullám kezelésére.

A Martelli-törvény hatályba lépése után egy évvel azonban a társadalomban már kezdett megjelenni az aggodalom és a félelem, különösen az első erőszakos cselekményeket követően. Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy ezt a negatív érzést egyik párt sem „lovagolta meg”, illetve igyekezett felerősíteni. Olaszországban egyetlen politikai formáció sem alakult a bevándorlás ellenőrzésének a célkitűzésével – akkoriban a jobboldali pártok alapvetően kommunistaellenesek voltak, s csak időnként jelentkeztek idegenellenes kampánnyal.

A bevándorlás és a bűnözés tematikus összekapcsolása az 1990-es évek második felében kezdődött el, de alapvetően nem vált jelentőssé, általánosan elterjedtté. A bevándorláspárti politikai erőket a baloldali pártok és a szakszervezetek alkották, míg az ellenzői közé a jobboldali nacionalisták, a szélsőségesek és a helyi biztonságért harcolók tartoztak.

A KÖZVÉLEMÉNY ALAKULÁSA

Az olasz társadalom tehát alapvetően nyitott és befogadó volt a bevándorlók szemben. Az 1990-es években még csak kis mértékben és elvétve jelentkező félelem egy-egy erőszakos cselekményt követően ideiglenesen felerősödött. Bár a 2000-es évek második felétől – elsősorban az uniós bővítések hatására – nagyságrendileg megnőtt, gyakorlatilag megháromszorozódott az országba érkező és ott élő külföldi állampolgárok száma, ez nem okozott jelentős társadalmi feszültséget.

A 2010–2013 között tengeren érkezett bevándorlók száma alig haladta meg a 120 ezret. Ezek az évek még mindig a szigorú Bossi–Fini-törvény hatályba lépését követő úgynevezett „nyugodt” időszakhoz tartoztak: nem történtek jelentős erőszakos cselekedetek, és a meghatározó politikai erők sem kezelték prioritásként a bevándorlást. (Az Umberto Bossi és Gianfranco Fini nevéhez fűződő 2002. évi 189. törvény csökkentette a tartózkodási engedélyek érvényességének az időtartamát, bevezette az egyablakos ügyintézkedést, és a nem uniós állampolgárok esetében a kötelező ujjlenyomatvételt. Továbbá előírta, hogy a kiutasításról szóló döntéseket követően az érintett külföldi állampolgárikat a határig kell kísérni, hogy ezzel biztosítsák, hogy azok valóban el is hagyják Olaszország területét.)

1. táblázat

Az Olaszországban állandó lakhellyel rendelkező külföldi állampolgárok számának alakulása (Olaszország Belügyminisztériumának statisztikái alapján)

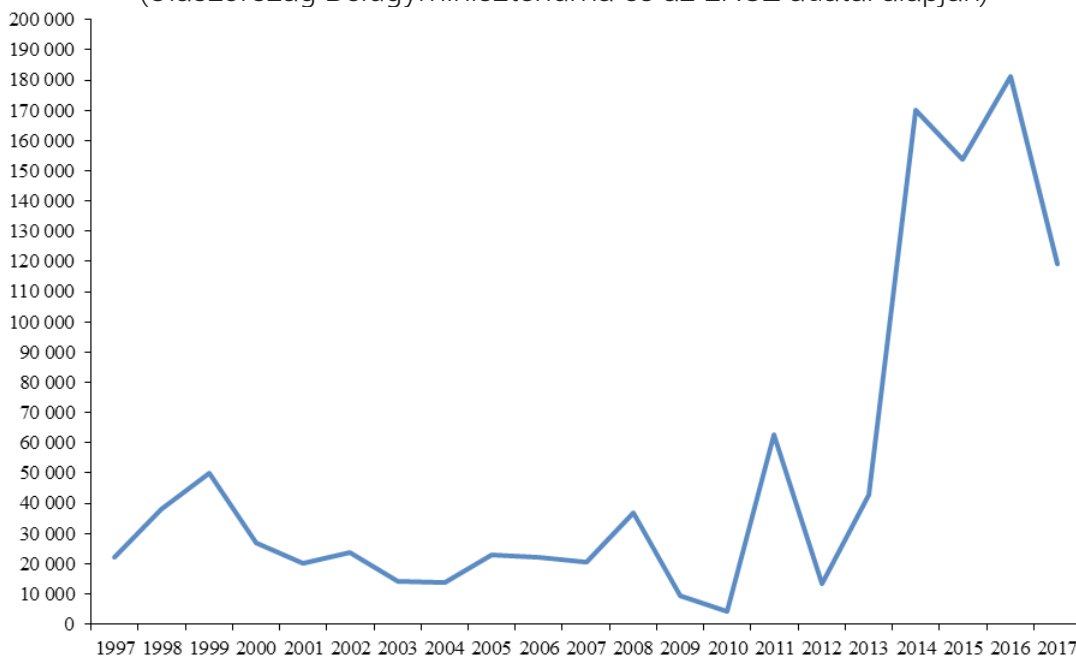
	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Észak-Olaszország	2.610.007	2.530.225	2.711.887	2.955.515	2.977.553	2.947.276	2.917.258
Közép-Olaszország	1.070.386	973.035	1.060.899	1.249.830	1.275.845	1.278.594	1.295.431
Dél-Olaszország	554.666	390.973	439.915	512.173	541.844	569.666	594.824
Olaszország összesen	4.235.059	4.052.081	4.387.721	4.922.085	5.014.437	5.026.153	5.047.028

Megjegyzés: Az 1961 és 2001 közötti időszakra vonatkozóan nincs a három részre külön adat. Az egész ország területén 1961-ben összesen 62.780, 1981-ben 210.937, 1992-ben 648.935, 2001-ben pedig 1.334.889 külföldi rendelkezett állandó lakhellyel.

A 2014 és 2017 júniusa közötti időben azonban drasztikusan megnőtt az olasz partokon az országba bejutottak száma: meghaladta a 624.000 főt. E három év alatt több bevándorló érkezett az országba, mint az előző két évtized alatt összesen.

1. ábra

A tengeren Olaszországba érkezettek száma, 1997–2017
(Olaszország Belügyminisztériuma és az ENSZ adatai alapján)

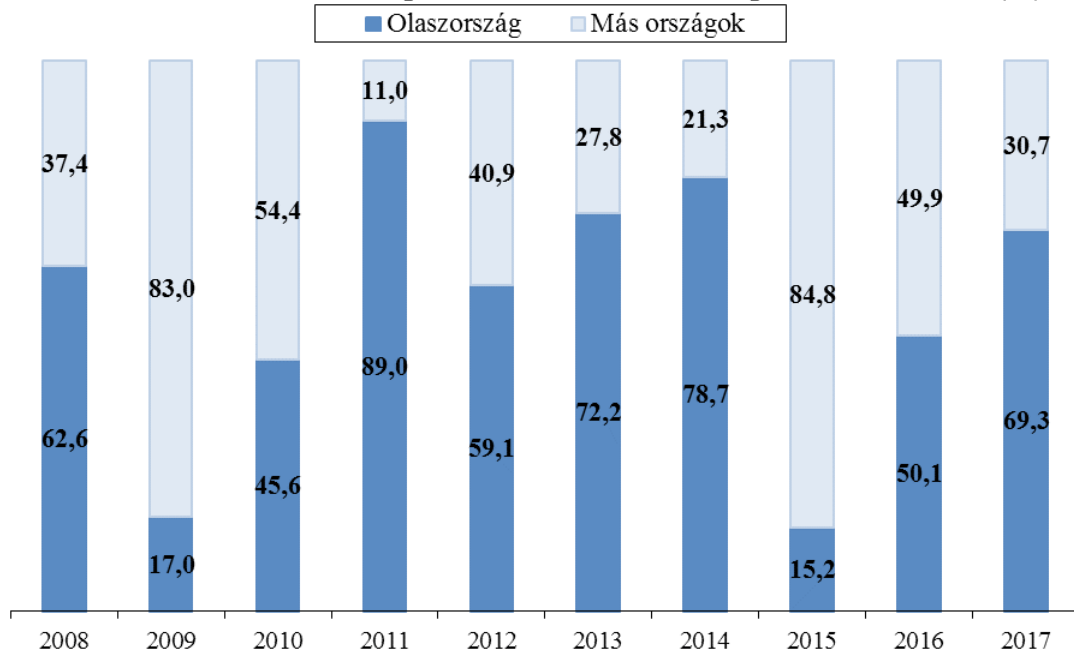

Fontos kiemelni, hogy nem csupán az Olaszországba érkezett bevándorlók száma emelkedett, hanem az országnak a földközi-tengeri migrációból való részesedése is, mivel sokkal többen lettek azok, akik Olaszországon keresztül jutottak Európába, míg a Görögországot és Spanyolországot választók aránya lecsökkent.

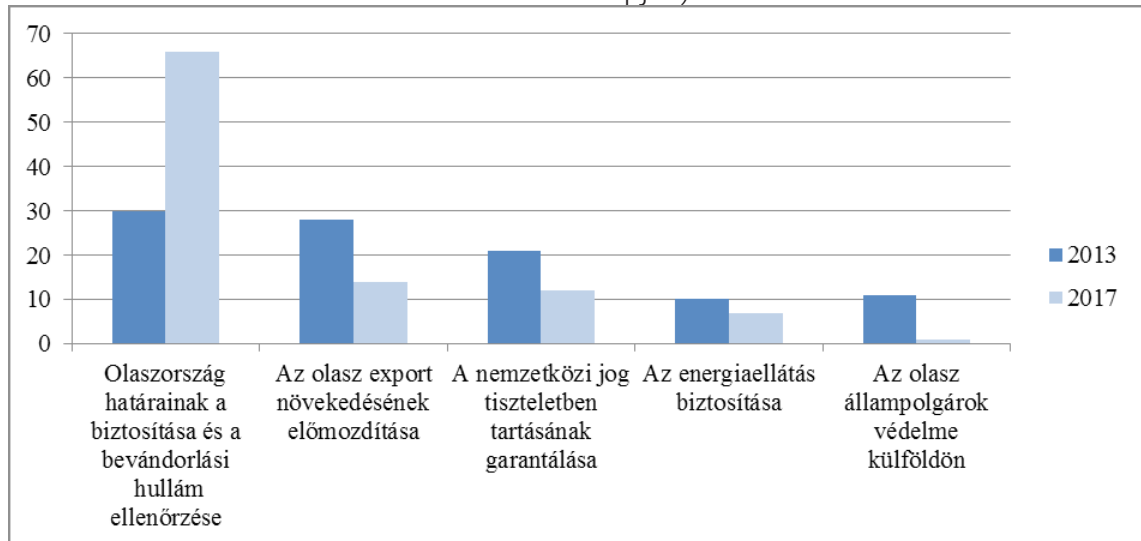
2. ábra

A Mediterráneumba tengeren érkezettek száma, 2008–2017
(Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának adatai alapján)

3. ábra

„Ön szerint mi Olaszország legfontosabb nemzeti érdeke?”
(A Sienai Egyetem Politikai és Társadalmi Elemzések Laboratóriumának
kérdőíve alapján)

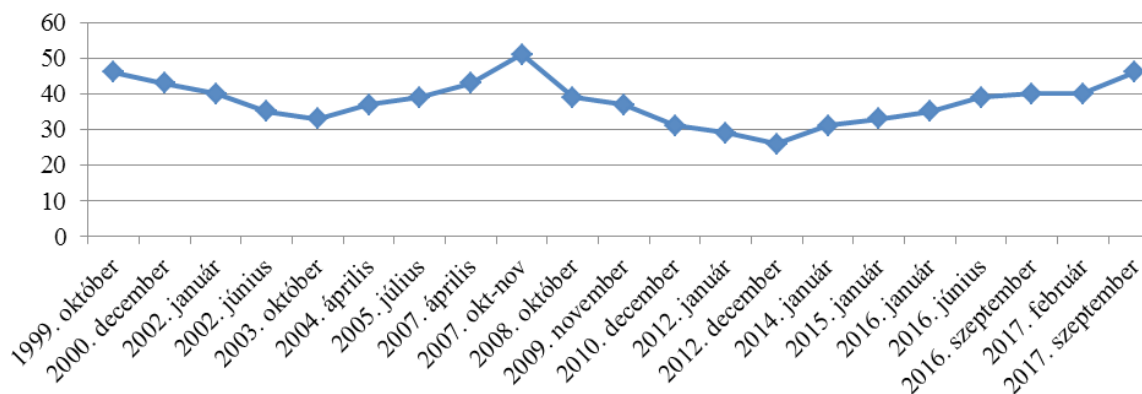
Az érkezők számának drasztikus emelkedésével és Olaszországnak a legfontosabb mediterráneumi útvonallá válásával párhuzamosan a bevándorlás és az általa okozott kihívások, problémák kezelése elsődleges nemzeti stratégiai céljá vált az

állampolgárok szemében, megelőzve olyan témákat, mint az olasz gazdaság jelentős húzóágazatának számító export volumenének a növelése és az energiaforrások biztosítása. (Az ország saját energiatermelése nem tudja kielégíteni a hazai szükségleteket, így jelentős energiainportra szorul. Míg a Sienai Egyetem Politikai és Társadalmi Elemzések Laboratóriuma által végzett [felmérés](#) szerint 2013-ban az olaszok 30 százaléka tartotta a legfontosabb prioritásnak a határok biztonságának a garantálását és a bevándorlási hullám ellenőrzését (és csak 28 százalékuk az olasz export ösztönzését), addig 2017-ben már 66 százalékuk.

A bevándorlók növekvő száma nem csupán a téma előtérbe helyezésével járt együtt, hanem az olasz társadalom ellenállásának fokozatos és folyamatos növekedésével is: 2017 végén már az olaszok [77 százaléka vélte úgy](#), hogy hazájuk egy számukra nem tetsző helyé változott a bevándorlási hullám hatására, s csak [10 százalékuk volt elégedett](#) a migrációs válságra adott kormányzati válaszokkal. 2012 decembere óta folyamatosan nő azon állampolgárok aránya, akik biztonsági kockázatként, veszélyként értékelik a bevándorlást.

4. ábra

A bevándorlás és a közbiztonság (Saját fordítás)

Megjegyzés: A 2007-es, kiugróan negatív hozzáállás háttérében az áll, hogy 2006 júliusa és 2007 júliusa között 21,6 százalékkal nőtt az Olaszországban legálisan tartózkodó külföldi állampolgárok száma, elsősorban a tömegesen érkező román állampolgárok miatt. A drasztikusan megemelkedett román jelenlét mellett a félelemérzetet növelte az is, hogy a bűnügyi statisztikákban is jelentősen megnőtt a románok aránya.

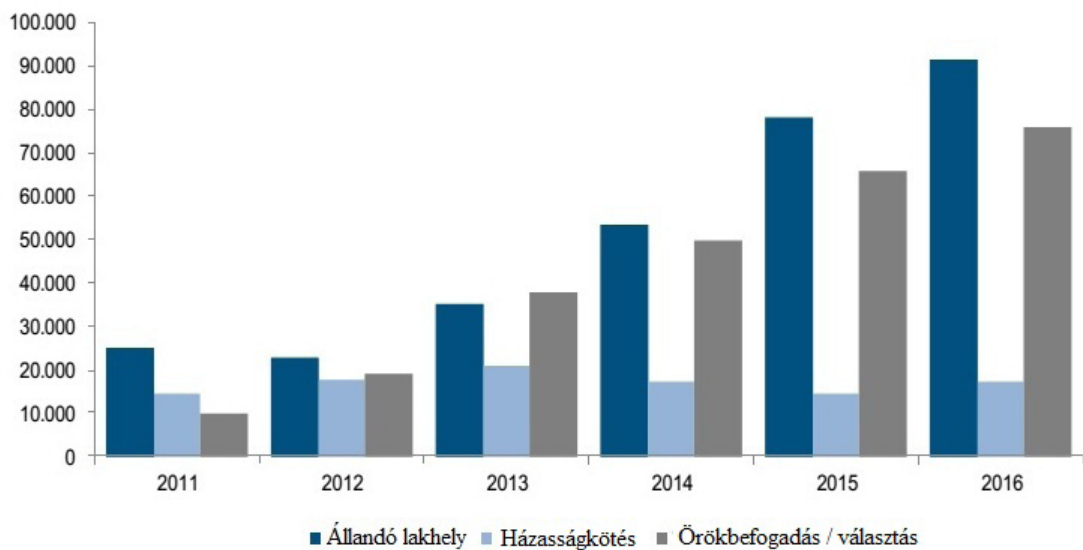
A negatív hozzáállás erősödésének több kiváltó oka is van. Elsődlegesen az Olaszországra nehezedő jelentős migrációs nyomás említhető. Fontos megemlíteni, hogy bár a Marco Minniti belügyminiszter által 2016 végén megkezdett átfogó bevándorláspolitikai reform hatására 2017 nyarának elejétől drasztikusan csökkent az országba érkezők száma a 2014 és 2017 első hónapjai közötti adatokhoz képest, ez nem gyakorolt mérhető pozitív hatást az olasz közvéleményre. Ez többek között azzal a párhuzamoson megjelenő tendenciával magyarázható, hogy az elmúlt években folyamatosan nőtt a hivatalosan, szabályozott körülmények között az országban tartózkodó külföldiek száma – ahogy azt az 1. táblázatban láttuk –, és köztük azon személyeké is, akik megkapták az olasz állampolgárságot. Az Olasz

Statisztikai Hivatal és a belügyminisztérium adataiból egyértelműen kirajzolódik, hogy jelentősen emelkedett azoknak az olasz állampolgárságot kérelmező nem uniós polgároknak a száma, akik teljesítették az előírt tízéves olaszországi tartózkodásra vonatkozó feltételt, illetve azoké, akik Olaszországban születtek, külföldi állampolgárságú szülők gyermekeként, betöltötték a 18. életévüket, és a hatályos törvények értelmében az olasz állampolgárságot választották. Míg korábban a házasságkötés révén szerzett állampolgárság aránya 30 százalék volt, addig mára 10 százalékra esett vissza.

5. ábra

Olasz állampolgárságot szerzett nem uniós állampolgárok
(Jogcím szerinti megoszlásban)

A fenti adatokból jól látható, hogy az elmúlt években valóban jelentősen emelkedett az országban tartózkodó külföldi (uniós és Uniós kívüli) állampolgárok, illetve az újonnan olasz állampolgárságot szerzők száma, ugyanakkor a közvélemény-kutatási adatok azt mutatják, hogy az olasz társadalom úgy érzi, a ténylegesnél lényegesen több külföldi tartózkodik az országban. A legálisan ott élők az olasz lakosság 8,3 százalékát teszik ki. Ha ehhez hozzáadjuk az illegálisan ott tartózkodókat (akiknek a számát 500–800.000 főre becsülik), a külföldiek aránya 10 százalékra nő – legalábbis a szociális politikákért és a munkaügyért felelős minisztérium [adatai](#) alapján.

Az olaszok többsége felülbecsüli az „idegenek” arányát: 35 százalékuk szerint az meghaladja a 16 százalékot, 25,4 százalékuk pedig úgy gondolja, hogy az az olasz társadalmon belül eléri a 24 százalékot. A téves percepciót jól jelzi az is, hogy az Olaszországban legálisan, engedéllyel tartózkodó külföldiek 51,7 százaléka európai országból érkezett, az olaszok 27,4 százaléka mégis úgy gondolja, hogy a többségük észak-afrikai – valójában azonban csupán 12,9 százalékuk érkezik onnan.

Az olasz társadalom nyitottságának a csökkenéséhez járul hozzá az elhúzódó gazdasági és strukturális válság is, amely súlyos terheket rótt az olasz társadalomra. Ugyanakkor kiemelendő, hogy az olaszok többsége, [53 százaléka](#) nem gondolja, hogy a bevándorlók elvennék előlük a munkalehetőségeket. A negatív véleményük hátterében alapvetően az áll, hogy úgy érzik, a bevándorlási válság által generált állami kiadások jelentős mértéket öltenek, és az azokra elfolyó állami forrásokat inkább az egyre elszegényedő olasz középosztály megsegítésére kellene fordítani.

A félelem növekedéséhez hozzájárult az Európában elkövetett terrorista merényletek és az Olaszországban külföldi állampolgárok által elkövetett erőszakos bűncselekmények megszaporodása. [A belügyminisztérium adatai](#) szerint a 2016 augusztusa és 2017 júliusa között feljelentett és/vagy letartóztatott 839.496 személy 28,8 százaléka külföldi volt. (Az előző 12 hónaphoz képest ez 1 százalékos csökkenést jelentett.) A lakossághoz viszonyítottn az olasz állampolgárok körében az ilyen esetek 1,07, míg a külföldiekében 4,78 százalékot értek el. A lopások 55 százalékát külföldiek követték el, de hasonlóan magas volt az arányuk a prostitúció és a kiskorú pornográfia (51,7%), a zsarolás (45,7%) és a szexuális erőszak (37,5%) terén is.

Az olasz társadalomban (elsősorban a nyugdíjasok, a háztartásbeliek és az alacsonyabb iskolai végzettségűek körében) erősödik az a meggyőződés, hogy az iszlám országokból érkezők az olaszokra akarják kényszeríteni a saját kultúrájukat és hagyományait. Bár nő az iszlám kultúra dominanciájától való félelem, az olaszok a második generációs muszlim bevándorlókat kevésbé tartják veszélyesnek, mint más nyugat-európai államok polgárai. Ennek oka valószínűleg az, hogy náluk nem történt jelentős számú vagy nagyságú terrortámadás.

A felsorolt tényezők miatt az elmúlt három-négy évben folyamatosan nőtt azoknak a száma, akik a bevándorlást veszélyként élik meg, s úgy gondolják, hogy túl sokan érkeztek, illetve tartózkodnak az országban, és/vagy nem elégedettek a bevándorlásra adott kormányzati reakciókkal.

Jelentős változás, hogy míg 2014 előtt csak az illegális bevándorlást tartotta a biztonságra nézve veszélyesnek az olasz társadalom, addig mára a többség már a legálist is annak ítéli.

Idén január végén a bevándorlókkal szembeni ellenséges érzület tettelegességben is megnyilvánult: egy nem sokkal korábban meggyilkolt olasz lány megölésével és feldarabolásával egy nigériai származású drogdíler gyanúsítottak, és a maceratai „bosszú” keretében az Északi Liga egyik tavalyi önkormányzati képviselőjelöltje a városban tüzet nyitott több afrikai származású bevándorlóra. Az esetet minden politikai erő elítélte.

A MEGHATÁROZÓ PÁRTOKNAK A TÉMÁBAN KÉPVISELT ÁLLÁSPONTJA

Az olasz társadalom bevándorlással kapcsolatos véleményének a formálásában jelentős szerepet játszanak a pártok, pontosabban az, hogy a politikai és/vagy választási programjuk részévé teszik-e a bevándorláspolitikát, s amennyiben igen, milyen a hozzáállásuk és a retorikájuk. A következőkben a parlamenti választásokon elért eredmények alapján az elmúlt tíz év legjelentősebb pártjainak és választási koalícióinak a kérdéshez való viszonyulását és stratégiáját ismertetem.

BALOLDAL

Italia. Bene Comune [Olaszország. Közjó]

A 2013-as kampányban a Demokrata Párt (*Partito Democratico*, PD), a Baloldal, Ökológia és Szabadság (*Sinistra, Ecologia, Libertà*, SEL), az Olasz Szocialista Párt (*Partito Socialista Italiano*, PSI) és a Demokratikus Centrum (*Centro Democratico*, CD) alkotta balközép koalíció által használt egyik szlogen szerint a társadalom sokszínűsége az ország gazdagságának a biztosítéka, azaz a formáció az integráció és a szolidaritás Európáját hirdette. A fő céljai közé tartozott az Európai Unió külső határainak a közös védelme; a Magreb-országokkal való együttműködés; egy jobb mobilitási politika, amely tiszteletben tartja a bevándorlók emberi jogait; az állam területén születettekre vonatkozó *ius soli* alapján állampolgárság biztosítása a második generációs bevándorlóknak; a lejáró tartózkodási engedélyek érvényességének meghosszabbítása; egy hároméves „programozási időszak” bevezetése a munkahelyet kereső bevándorlók számára. További fő kampánycéljuk volt a 2009. évi 94. törvény egyik rendelkezésének, az illegális bevándorlás bűncselekményé minősítésének az eltörlése. Ez utóbbi ígéretüket végül nem valósították meg, sőt 2016-ban a Matteo Renzi vezette koalíciós kormány le is vette azt a napirendről. Az indoklás szerint a közvélemény nem támogatta a vonatkozó jogszabály enyhítését.

Partito Democratico [Demokrata Párt, PD]

A párt a bevándorlás kérdésében a következőket hirdette: civilizált együttélés; az egyenlőség és a biztonság garantálása; a xenofób politikával szembeni fellépés; a bevándorlók gyermekeibe való befektetés; tolerancia; a munkaerő szabad áramlásának támogatása; a tartózkodási engedélyek kiadásának feltételekhez kötése. A párt az elmúlt években (2010-től egyre markánsabban) hirdette a *ius soli/ius culturale* bevezetését, majd az utolsó ciklusban be is nyújtotta a törvénytervezetet – amely azonban elbukott.

A legutóbbi, Paolo Gentiloni vezette demokrata párti kormány jelentős előrelépéseket tett az illegális bevándorlás visszaszorítása terén, amelyek azonban komoly konfliktust okoztak a párton belül. Annak ellenére, hogy a reformok már az első fél év alatt mérhető eredményeket értek el az országba érkező bevándorlók számának csökkentésében is, a választópolgárok elégedetlenek voltak a kormány reakcióival, s ez – több más tényezővel együtt – a 2018. márciusi választásokon a PD súlyos vereségéhez vezetett.

Liberi e Uguali [Szabadok és Egyenlők, LeU]

A korábban, még demokrata párti politikusként a szenátus elnöki pozícióját is betöltő Pietro Grasso által 2017 végén alapított baloldali párt a Bossi–Fini-törvény szigorú intézkedéseinek az eltörlésével, a bevándorlók befogadásának és integrációjának a programjával kampányolt a tavaszi választásokon.

JOBBDAL

Il Popolo della Libertà [A Szabadság Népe, PdL], később *Forza Italia* [Hajrá Olaszország, FI], *Lega Nord* [Északi Liga, LN]

A jobbközép pártok alkotta, többször is átalakult szövetség a 2000-es évek végén szigorú bevándorláspolitikát követett, a negyedik Berlusconi-kormány alatt elfogadták a korábban ismertetett Bossi–Fini-törvényt, a következő években pedig a reform vívmányainak a megvalósítása és fenntartása volt a céljuk.

A 2013-as jobbközép koalíció

A PdL, az LN, az Olaszország Fivérei (*Fratelli d'Italia*), A Jobb (*La Destra*), a Nagy Dél (*Grande Sud*), a Mozgalom az Autonómiáért (*Movimento per le Autonomie*, MpA), a Nyugdíjasok Pártja (*Partito Pensionati*), a Forradalmi Mérsékeltek (*Moderati in Rivoluzione*), a Közmegegyezés (*Intesa Popolare*) és a Szabadok egy Egyenlőbb Olaszországért (*Liberi per una Italia Equa*) alkotta koalíció a 2013-as kampány során erőteljesen szembement a baloldali kezdeményezésű *ius soli* tervezetével, és kiállt a nemzeti érdekek szigorú védelme mellett. A kiutasítási eljárások felgyorsítását és bilaterális megállapodásokat sürgettek azokkal az országokkal, ahonnan a legtöbb bevándorló érkezett.

A 2018-as jobbközép koalíció

Az FI-ből, az LN-ből és az Olaszország Fivéreiből álló koalíció kampányában a biztonság helyreállítása volt az abszolút prioritás, valamint a *ius soli* törvénytervezet teljes elutasítása. A bevándorlást egy olyan „társadalmi bombaként” aposztrofálták, amely felrobbanás előtt áll. A koalíció tagjai közül a legélesebben az Északi Liga és annak vezetője, Matteo Salvini lépett fel. Kijelentette, hogy „olyan Olaszországot szeretnék, ahol mindenki betartja a szabályokat, aki pedig nem, az 15 perc múlva

már nem lehet az országban", és „nem a bevándorlás jelenti a problémát, hanem az illegális bevándorlás, amelynek bűncselekménynek kell maradnia”.

MOVIMENTO 5 STELLE [ÖT CSILLAG MOZGALOM, M5S]

A bevándorlás és a hozzá kapcsolódó kihívások a 2000-es évek végén még nem jelentek meg prioritásként az M5S politikai programjában, sőt a 2013-as választási kampányukban sem szerepelt a téma. Ugyanakkor annak idején Beppe Grillo, a mozgalom vezetője többször is igen negatív véleményt fogalmazott meg a baloldali *ius soli* javaslattal és a románoknak az országon belüli szabad mozgásával kapcsolatban, és úgy vélte, népszavazást kellett volna kiírni a kérdésben.

Az utóbbi években és a 2018. márciusi kampányban is határozottan kiálltak a valódi menekültek befogadása mellett, de elutasították a gazdasági bevándorlók befogadását, és határozottabb fellépést követeltek az illegális bevándorlással és az embercsempészekkel szemben.

CON MONTI PER L'ITALIA [MONTIVAL OLASZORSZÁGÉRT]

Mario Monti 2011 és 2013 közötti kormányzása alatt a bevándorlás nem szerepelt a kormány prioritásai között. A miniszterelnök a 2013-as választási kampány zömében szintén nem beszélt róla, s a párt választási programjában sem jelent meg a probléma. Monti csupán a kampány vége felé nyilatkozott a témában, s akkor már letette a voksát a *ius soli/ius culturale* mellett. Kijelentette, hogy „az új olaszok végtelen lehetőséget jelentenek számunkra, [ezért] arra kell buzdítanunk őket, hogy minél tovább maradjanak az országban. ... a jelenlegi [szituáció] nem válsághelyzet, hanem lehetőség...” A párt 2016-ban kiállt Angela Merkel befogadó politikája mellett, és a 2018-as választási kampányban is ezt az irányvonalat képviselte.

ÖSSZEFOGLALÁS

Az olasz társadalom tradicionálisan nyitott és befogadó volt egészen a 2000-es évekig. Az utóbbi tíz-tizenöt évben az országba érkező és ott tartózkodó külföldi állampolgárok jelentős számbeli növekedésének következtében azonban érezhetően és kimutathatóan csökkent a nyitottság és a befogadókészség. A társadalom egyre inkább összekapcsolta, összekapcsolja a bevándorlás által generált kihívásokat a biztonsági kockázatokkal.

A 2018-as parlamenti választások kampányában az egyik legmeghatározóbb téma a bevándorlás volt, különösképpen annak a biztonság kérdésével való összekapcsolása. Bár a választópolgárok döntését a gazdasági helyzet és a kampány során, illetve a programokban ígért gazdaságélénkítő és családtámogatási intézkedések is jelentősen befolyásolták, nem elhanyagolható az a tény, hogy március 4-én a választópolgárok több mint 69 százaléka olyan politikai erőre adta a voksát, amely élesen fellépett az illegális bevándorlással és az abból fakadó biztonsági kockázattal szemben.